

Skall Sverige svika FN?

Inom de närmaste dagarna eller det att ta ställning till det amerikanska förslaget enligt vilket Förenta nationernas generalförsamling skall rekommendera de anslutna staterna att förbjuda leveranser av krigsviktig materiel till Nordkorea och Kina. Det s. k. sanktionsutskottet har tillstyrkt förslaget, och med visshet vinner det en överväldigande majoritet inom det politiska utskottet, vari alla FN-stater ingår; säkerligen kommer, med ett undantag, ingen europeisk demokrati att rösta nej eller att nedlägga sin röst. Sverige blir undantaget. Vi exporterar visserligen icke sådana varor varom här är fråga till Nordkorea eller Kina. Men regeringen vill ändå inte vara med på att förbud för sådan export skall anbefallas. Högern och folkpartiet anser däremot att vi skall rösta ja, inte nedlägga vår röst.

Situationen blir alltså densamma som då Sverige i slutet av januari nedlade sin röst i omröstningen om Kinas utpekande som angripare. Från regeringssidan förklarades visserligen lika öppet som från oppositionen att Kina var angripare. Men man ville inte i FN vidgå att så var fallet. Varför? Dels talades i största allmänhet om att Sverige inte borde engagera sig för någon maktgrupp, inte ens genom att deklarerat en klar och ostridigt sann uppfattning. Dels anfördes att om Kina utpekades som angripare kunde sanktioner bli föreslagna, och genom att rösta ja till utpekandet fick Sverige svårare att säga nej till sanktionerna. Denna argumentation vidhölls trots att den amerikanske chefsdelegaten och andra deltagare i debatten framhöll att utpekandet av angripare inte innebar ett ställningstagande till sanktionsfrågan.

Oppositionens hållning uppbars av följande motiv: Kina var angripare; ett förnekande av detta faktum bidrog att ställa Sverige utanför demokratiernas gemenskap; den på hösten 1950 antagna Achesonplanen, som just förutser resolutioner av generalförsamlingen i sådana fall då säkerhetsrådet på grund av vetorätten är lamslaget, bleve meningslös om inte ens så uppenbara ting som Kinas angrepp finge fastslås; denna Achesonplan hade varmt förordats av hr Undén, och Sverige hade alltså ett visst ansvar vid dess tillämpning. På detta sistnämnda argument

svarades att Achesonplanen ju kunde begagnas gentemot mindre stater — alltså i sådana fall då man saknade behov av den, ty ett inskrådande mot en liten stat som inte protegeras av Ryssland kan beslutas av säkerhetsrådet.

Det har sagts att en nedlagd röst nu är en konsekvens av den nedlagda rösten i januari. Så är inte fallet. Menade regeringen ärligt i januari, måste det tvärtom vara klart att den kan säga ja i maj; nu vet man ju vad som avses i sanktionsväg, och vad som avses betydligt helt enkelt för Sverige ingenting, utom ett principiellt erkännande av sanktionsförfarandets berättigande. Det kan ej heller med fog sägas att ett ja i juni skulle dra med sig skyldighet att rösta för andra senare sanktionsförslag — den tanken är lika tokig som att en resande till Uppsala måste fortsätta till Luleå. För övrigt kan man, om så önskas, betrakta förslaget om exportförbud på krigsmateriel som anknutet till den s. k. sexmaktsresolution mot hjälp åt Nordkorea som godtagits av Sverige, och icke till resolutionen om Kinas utpekande som angripare. För högern och folkpartiet vore det en orimlighet att avvisa förslaget om exportförbud. Dessa partiets representanter betonade visserligen i vintras att de inte ville utan vidare medverka till sanktioner — närmast var då fråga om blockad och av-

brytande av diplomatiska förbindelser —, men de var naturligtvis inte generellt motståndare till åtgärder mot fredsbrytare.

Liksom i fråga om angriparesolutionen kan det sägas att det mera är fråga om en gest än en realitet. Kina utpekades då som angripare, Sverige ansåg också Kina vara angripare, men klarlade inte sin hållning i FN — det var bara en röst utan värde som man vägrade avge, en gest som man vägrade utföra. Nu exporterar inte Sverige krigsviktiga saker till Kina och vill inte göra det, men vägrar att medverka till ett förslag om exportförbud som ändå går igenom — är det inte också i detta fall fråga om endast skuggan av en handling, och är hela frågan inte likgiltig?

Men det är mera rimligt att resonera alldeles tvärtom. Just därför att Sveriges ställningstagande inte i någotdera fallet blir avgörande för voteringens utgång, just därför att rösten i båda fallen nedlägges trots att man reellt är med på vad som föreslås, blir Sveriges uppträdande så stötande och så karaktäristiskt. Det visar en principiell önskan att till Rysslands blickande avsäga sig rätten att uttala en åsikt, en bestämd ovilja att visa solidaritet med demokratierna och med Förenta nationerna. Här är sannerligen inte fråga om självständighet, såvida man inte med detta ord menar en passion för placering mellan två stolar. Den nedlagda rösten blir symbolisk för en politik som skapar misstro i de väststater vilka vi hör samman med och som i östern framkallar nya smädelser, nya piskrapp, men inte den av regeringen så troget åträdde tacksamheten.

Bland bidragsgivarna till tidskriften Clarté,

i regel kända kommunister och medlöpare, befinner sig även förra statsrådet Ernst Wigforss. För dem som i hr Wigforss sett en av våra främsta klart demokratiska socialister verkar detta både förvånande och pinsamt. Har hr Wigforss inte märkt att Clarté sedan årtal är ett praktiskt taget totalt kommunistiskt organ, där så gott som varje artikel av politiskt innehåll är fylld av beundran för Ryssland och hat mot USA? Man har svårt att tro att hr Wigforss speciella art av isolationism är ett uttryck för tveksamhet i hållningen till kommunismen.